

До
Членовете на научно жури
СА „Д. А. Ценов“
Катедра МИО
Свищов

СТАНОВИЩЕ
на доц. д-р Карина Агоп Саркисян-Дикова
член на научно жури
за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ по
докторска програма „Световно стопанство и мио“
в СА „Д. А. Ценов“ – Свищов

Автор на дисертационния труд: ИВАН ВАСИЛЕВ ИВАНОВ

Тема на дисертационния труд: „ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА ЕНЕРГИЙНИТЕ
БОРСИ ВЪРХУ ФУНКЦИОНИРАНЕТО НА ЕНЕРГИЙНИЯ ПАЗАР В
ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ“

Становището е изготвено на основание заповед №184 от 16 април 2021 г. на ректора на СА „Д. А. Ценов“.

I. Общо представяне на дисертационния труд:

Представеният дисертационен труд е в обем от 145 страници. В структурно отношение се състои от въведение, три глави, заключение, списък с използваната литература, списък с използваните таблици, фигури, съкращения и приложения. В представения дисертационен труд се наблюдава систематичност на цялостното изложение, и добра балансираност по отношение на отделните части. Цитираната и използвана литература е в обем от 83 български и чуждестранни източници.

Предложената структура е съобразена с изискванията за написване на научна разработка и притежава логическа обвързаност между отделните части.

Обект на настоящото изследване е енергийният пазар на ЕС и по-конкретно пазарът с електроенергия на едро в контекста на европейската политика в областта на енергетиката.

Предмет на изследването е въздействието на енергийните борси върху функционирането на електроенергийния пазар като цяло в ЕС.

Целта на разработката е се анализира въздействието на енергийните борси върху функционирането на енергийния пазар в Европейския съюз по отношение на търговията с електрическа енергия в светлината на европейската политика в областта на енергетиката.

В настоящия дисертационен труд се защитава тезата, че *енергийните борси са в центъра на либерализираният и единен европейски енергиен пазар, в качеството си на най-ефективният познат до момента начин за осъществяване на търговия с електроенергия и енергоносители. Борсовата търговия осигурява прозрачност при определяне на цените, ликвидност, лесен достъп до пазара на многобройни участници, конкуренция и сигурност на доставките.*

II. Преценка на формата и съдържанието на дисертационния труд.

1. Актуалност на изследвания проблем.

Актуалността на разглежданата тематика се определя от все по-нарастващата необходимост в страните от ЕС от сигурна, стабилна и достъпна енергия за домакинствата и бизнеса в рамките на съюза. Наличието на интегриран енергиен пазар, функциониращ на принципа на лоялна конкуренция, иновации и стабилна нормативна рамка могат да бъдат гарант за осъществяване на прозрачна търговия с електроенергия и енергоносители. В разработката се поставя фокус върху значимостта на енергийните борси като основен компонент от енергийните пазари. Борсите и независимите пазарни оператори осигуряват и улесняват неутралния достъп до пазара. Те са обвързващата сила на все по-разнообразния и разнороден пазарен пейзаж. Те осигуряват прозрачност на цените, стимулират иновациите, инвестициите и конкуренцията.

2. Мнение за езика, обема и инструментариума на дисертационния труд.

Дисертационният труд се отличава с научен стил, полемичен характер и адекватни обобщения и анализи. Използвани са както общонаучни, така и частнонаучни методи на научно изследване, които в своята цялост допринасят за постигане на поставените задачи, изпълнение на целта и доказване на изследователската теза.

3. Мнение доколко авторефератът отразява точно и пълно труда.

Авторефератът е в обем 36 страници. В него е направена обобщена характеристика на дисертационния труд. Описана е структурата и в синтезиран вид е представена същността на научното изследване. В автореферата са приложени справката с научните и приложи приноси, формулирани от автора и справка с публикациите на докторанта, свързани с темата на научното изследване.

III.Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд.

Научните и научно-приложни приноси са адекватно формулирани. Приемам ги изцяло във вида, в който са формулирани, а именно:

1. Извършва се систематизиране и анализиране на изследванията върху същността на политиката на ЕС в областта на енергетиката, което позволява изграждането на многоаспектен теоретичен фундамент за изясняване на общите принципи и цели на общата политика

2. Въз основа на ретроспективен анализ върху развитието на европейската енергийна политика през периода 1951 - 2019 г. се изгражда концептуалната рамка на електроенергийния пазар в ЕС, допринасяща за анализиране взаимодействието между еволюцията на европейската енергийна политика и промените в електроенергийния пазар в ЕС, в резултат на което се извеждат съвременните предизвикателства пред политиката в областта на енергетиката.

3. Разкривайки значимостта на пазара на електроенергия в ЕС се извеждат неговите същностни характеристики, включително спецификата на енергийния микс в страните-членки и начина на функциониране на самия пазар. На тази основа се очертават моделите за реформиране на

електроенергийния сектор с цел либерализиране на електроенергийния сектор в ЕС.

4. Провежда се факторен анализ за определяне структурата на електроенергийния пазар на едро в ЕС, въз основа на който се откроява въздействието на енергийните борси върху неговото функциониране. Направена е класификация на видовете енергийни борси в Европа, което позволява конструиране на индекс, измерващ въздействието на енергийните борси върху функционирането на енергийния пазар в ЕС - EXIEM.

IV. Критични бележки и въпроси по дисертационния труд.

Нямам критични бележки по дисертационния труд. Смятам, че е издържан от методологична гледна точка.

Като препоръка мога да предложа резултати от изследванията на докторанта да се публикуват и в издания, реферирали и индексирани в световноизвестни научни бази данни с научна информация.

V. Обобщена оценка на дисертационния труд и заключение.

Представеният дисертационен труд се характеризира с актуалност, задълбоченост и практическа насоченост. С него докторантът представя своите умения да провежда самостоятелно научно изследване. Той е покрил минималните изисквания на ЗРАСРБ и Правилника за развитие на академичния състав в СА „Д. А. Ценов“.

Това ми дава основание за категорична **положителна** оценка и с пълна убеденост препоръчвам на почитаемото Научно жури да присъди на **Иван Василев Иванов** образователната и научна степен „доктор“ по докторска програма „Световна стопанство и международни икономически отношения“.

Дата: 12.05.2021 г.

Изготвил становището:

/доц. Д-р Карина Агоп Саркисян-Дикова/